

Riksdagen

Uppteckningar vid

EU-nämndens sammanträden

2025/26:51

Fredagen den 18 september

§ 1 Konkurrenskraftsfrågor: inre marknaden och industri
Energi- och näringsminister Ebba Busch
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 28 maj 2026
Återrapport från informellt ministermöte den 9–10 juli 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
konkurrenskraft den 24 september 2026

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är nio, och EU-nämnden inleder sitt sammanträde.

Innan vi går in på punkt 1 på föredragningslistan vill jag ta tillfället i akt och hälsa vår nya kanslichef Jerker Stattin hjärtligt välkommen i sin nya roll. Vi tycker att det är roligt att du är här och önskar dig lycka till i den nya rollen.

Anf. 2 Kanslichef JERKER STATTIN:

Tack så mycket! Jag är fresh out of Brussels, som det heter – jag kommer direkt därifrån. Där har jag varit de senaste fem åren. Jag har haft en lång karriär tidigare i RK och även i Sveriges Kommuner och Regioner. EU innebär många bekanta ansikten för mig, men det ska bli roligt att få vara här.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkt 1 på föredragningslistan. Med oss har vi energi- och näringsminister Ebba Busch med medarbetare. Hjärtligt välkomna! Vi börjar med en återrapport.

Anf. 4 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr ordförande! Vi möts ett tag till i den här kapaciteten, och vi ska göra vårt bästa för att säkerställa att svenska intressen värnas i Brysselmaskineriet under den här övergångsperioden.

Vi börjar med återrapporten från KKR den 28 maj, inklusive det informella mötet i Dublin 9–10 juli. Om ni önskar ytterligare en redogörelse eller att jag svarar på frågor finns jag tillgänglig. I övrigt har ni återrapporten i skrift.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet. Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till rådsdagordningens punkt 3, EU:s förordning om halvledare 2.0.

Anf. 6 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! På KKR väntas en riktlinjedebatt om EU-kommissionens förslag om ny halvledarförordning. Det är ett förslag som presenterades den 3 juni i år, och det irländska ordförandeskapet har påbörjat förhandlingarna i rådsarbetsgruppen för industrin. Förhandlingarna är i ett tidigt skede, och på rådsmötet förväntar vi oss en diskussion om de stora övergripande dragen.

Förslaget om en ny halvledarförordning är en del av kommissionens tekniksuveränitetspaket och syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft, tekniska suveränitet och försörjningstrygghet inom halvledare.

Regeringens förslag till ståndpunkt vid rådsmötet tar sin utgångspunkt i regeringens fakta-PM, som överlämnades till riksdagen i juli.

Regeringen välkomnar förslagets övergripande ambition om att stärka Europas konkurrenskraft inom halvledarvärdekedjan och minska sårbara beroenden. Regeringen anser att det är viktigt att EU bygger vidare på sina befintliga styrkor. Europa och Sverige har styrkor inom forskning och innovation på många områden inom halvledarteknik, men har svårare att omsätta detta kommersiellt. Regeringen välkomnar därmed ett större fokus på ökad kommersialisering och industrialisering i förslaget till ny förordning. Regeringen ser positivt på en starkare inkludering av användarindustrierna i just forsknings- och innovationsinitiativet. Användarindustrierna kan spela en viktig roll i utveckling av halvledarteknik och för efterfrågan av europeiska halvledare.

Sverige har styrkor inom viktiga användarindustrier, till exempel telekom, hälsa, fordon och försvar. Regeringen anser att diversifiering genom handel och internationella samarbeten, särskilt med likasinnade partner, är ett centralt verktyg för att hantera beroenden och även i fortsättningen är en förutsättning för EU:s konkurrenskraft.

Samtidigt anser regeringen att det kan vara motiverat med vissa åtgärder för att säkra just industriell kapacitet, i synnerhet för att mildra strategiska högriskberoenden.

Regeringen kommer att verka för proportionerliga åtgärder som undviker snedvridande effekter och att de så långt som möjligt är förenliga med internationella handelsregler. Regeringen kommer vidare att verka för öppna, transparenta och inkluderande förfaranden. Regeringen välkomnar också kommissionens ambition att mobilisera privatkapital. Regeringen analyserar konsekvenserna av definitionen av inhemska företag. Vi noterar det som positivt att definitionen är bred och tar hänsyn till bland annat EU:s frihandelsavtal.

Slutligen vill jag i sammanhanget lyfta upp vikten av att hålla ned den administrativa bördan för företag. Detta bevakar regeringen inte minst vad gäller förslag om uppgiftslämnande och vad gäller samstämmighet med andra förordningar som halvledarförordningen ska samspela med.

Anf. 7 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar ministern för dragningen.

Förslaget handlar om att göra sig mer oberoende av sårbara leveranskedjor, råvarubrist och ekonomisk säkerhet. Lösningen fokuserar mycket på fler fabriker, mer produktion och snabbare tillståndprocesser.

Jag undrar varför man inte tar tillfället i akt att trycka mer på frågan om återvinning. EU-kommissionens egen beräkning visar att 98 procent av till exempel gallium importeras från Kina till EU. Med hjälp av grön innovation kan man göra sig mer oberoende av Kina. Vad gäller sällsynta jordartsmetaller återvinns mindre än 1 procent i dagsläget, men det finns ingenting skrivet om återvinning eller cirkulär ekonomi.

Kan det inte i sammanhanget anses vara en säkerhetsfråga att göra sig mer oberoende av flödena och importen till EU? Det är problematiskt med skrivningarna om att olika handläggningstider inte ska överskrida tolv månader. I sammanhanget komplicerade fall kräver mycket vatten och kemikalier, och det kräver sin tid. Hur anser ministern att en yttre gräns på tolv månader kan lira med annan lagstiftning, till exempel vattendirektivet?

Anf. 8 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi har också några frågor som handlar om vilka de konkreta svenska prioriteringarna ska vara i förhandlingarna, även om de är i ett tidigt skede. Något som vi särskilt skulle vilja fråga om är, precis som ministern var inne på, hur man säkerställer att det är svenska användarföretag, till exempel Volvo eller Scania, som kommer att få ett reellt inflytande i hur reglerna formuleras och utformas, inte bara behoven hos de stora halvledartillverkarna i Europa.

Jag har också en fråga om definitionen av inhemska företag. Vi tycker också att det är positivt att definitionen i nuläget är bred. Jag undrar även hur ministern ser på utsikterna för hur förhandlingarna kan komma att förändras och om det är något särskilt i den definitionen som man från regeringens håll vill värna.

Anf. 9 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången. Jag hade ungefär samma frågor som Rebecka Le Moine, men jag vill lägga till följande. Även om det inte direkt finns med i ärendet handlar det om tillståndsprövningar, hur dessa frågor kommer kommuner till godo och kommuners eventuella veto.

Anf. 10 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Jag tar frågorna i tur och ordning, och jag börjar med Rebecka Le Moine.

Det skarpa svaret är egentligen att hållbarhet och cirkularitet inte har lika stor betoning i den här diskussionen om halvledarakten. De finns däremot tydligt med i mineraldiskussionerna och Critical Raw Materials Act. Där har Sverige tryckt hårt på dessa frågor. När jag var här för att prata specifikt om dessa frågor konstaterade jag att det fanns en del underlag som pekar på att vi behöver utvinna ny koppar även om man skulle lyckas med bedriften att återvinna all koppar som finns. Men alla sådana beräkningar och siffror innehåller stora osäkerheter. Det här är ett exempel på balansen mellan att framhålla cirkularitet, hållbarhet och

återvinning där det är möjligt, och samtidigt se att vi kommer att behöva öka vår egen produktion i olika avseenden.

Jag känner mig trygg med att detta finns tydligt påpekat. Jag ser gärna över möjligheten att göra en mindre kommentar om att detta ur ett svenskt perspektiv hänger ihop. Diskussionen om halvledarakten hänger ihop med det större och bredare arbetet. Jag kan ge en muntlig kommentar i diskussionen i nästa vecka, givet att det är en riktlinjedebatt och att vi dessutom befinner oss i en övergångsregering.

Sedan vänder jag mig till Socialdemokraterna och Aida Birinxhiku. Vi vet vad vi önskar framhålla tydligt i fråga om balansen, nämligen att detta inte bara går till några få stora aktörer utan att det verkligen får användarnytta hela vägen i användarledet. Det är vad som betonas i regeringens nuvarande ståndpunkt, och vi önskar lyfta fram detta i debatten.

Utifrån vad vi nu har på bordet menar jag att det är för tidigt att säga att vi verkligen har tillräckligt med hängslen och livrem för att frågan ska vara tillgodosedd. Jag tror att det är lättare att göra en bedömning när vi har fått till riktlinjedebatten nästa vecka av var maktbalansen finns i rummet mellan medlemsstaterna, var låsningarna finns där Sverige kan komma i kläm mellan olika intressen och var vi behöver vara tydliga för att säkerställa att vi inte hamnar i kläm.

Det finns också utsikter – tror jag – där vi snarare kan kroka arm med några länder där vi kommer att ha liknande intressen av att resultaten verkligen når hela vägen ut i användarled och därmed gynnar svenska företag, precis som med flera andra europeiska företag.

I övrigt finns svenska företag som är aktiva i industrialalliansen. Vi kommer att kroka arm med dem för att säkerställa att vi delar information mellan oss på ett så effektivt och bra sätt som möjligt. Här är också en typisk diskussion där jag ser ett behov av tidig dialog med svenska parlamentariker i Europaparlamentet och där det finns likasinnade för att hantera konfliktytorna på ett så fördelaktigt sätt som möjligt. Det är medvetet ett något mer övergripande svar. Från mitt perspektiv och med våra kontakter i Bryssel är det för tidigt att säga hur goda utsikterna är för att vi ska få detta att landa där vi önskar. Det kommer att klarna i och med nästa vecka.

Sedan var det Vänsterpartiet och Ilona Szatmári Waldau. Ni har hört mina tidigare kommentarer, men jag lyfter också fram att det inte finns någonting här som gör att EU-nivån på något skulle kunna ändra de kommunala vetona. Den beslutanderätten ligger fortfarande hos oss, givet också de diskussioner som har funnits kring utvinning av andra material, mineralstrategin i stort – där riksdagen landade kring alunskiffer. De är också viktiga att värna ur ett svenskt perspektiv.

Anf. 11 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar för att ministern tar hänsyn till synpunkten, och jag uppskattar att den kommer att nämnas muntligen. Från Miljöpartiets sida kommer vi att hålla ögonen på dessa frågor. Det låter bra att se till att det är nära till det cirkulära tänket. Det är något som gynnar både svenska intressen och försvars- och beredskapsfrågorna i stort.

Jag kommer inte att anmäla någon avvikande ståndpunkt, men det är bra att ministern tar med sig detta muntligt till rådet. Jag vill ändå framföra att det för Vänsterpartiet är viktigt att man har med sig att man när det gäller att till exempel förenkla och förkorta tillståndsprocesser kan behöva ta hänsyn till miljöprövningar.

Jag tycker också att vi framöver behöver ha koll på vad EU gör inom det här området och hur det kan påverka Sverige och Sveriges miljö och natur samt även kommunernas veto. Även om EU i dag inte kan fatta beslut om det kan man ändå ta beslut som gör att Sveriges regering kanske är tvungen att fatta beslut som den egentligen inte vill.

Jag vill framföra detta, eftersom det är näst sista gången jag är i EU-nämnden. Nu kommer det att finnas med i protokollet.

Anf. 13 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Tack för goda frågor och medskick! Det är extra viktigt att värna denna dialog givet det läge vi befinner oss i – mitt i talmansrundor och annat. Om det under denna tid finns ett behov för er att ha en tätare avrapportering eller dialog finns det sätt att säkerställa att EU-nämnden har den information som behövs eller som partier efterfrågar för ett effektivt utskottsarbete under hösten. Vi finns såklart tillgängliga och är kreativa med avrapporteringsmöjligheterna.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Översyn av riktlinjerna för koncentrationskontroll.

Anf. 15 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Den 30 april i år presenterade EU-kommissionen ett utkast till nya riktlinjer för prövning av anmälningar av företagskoncentrationer. Riktlinjerna är vägledande för kommissionen när den tillämpar EU:s koncentrationsförordning. Ordningen är sådan att det är kommissionen som både antar och fattar beslut om de nya riktlinjerna. I förlängningen kan riktlinjerna komma att påverka de nationella riktlinjer som tillämpas och beslutas av nationella konkurrensmyndigheter, i Sveriges fall Konkurrensverket.

På ministermötet väntas ett åsiktsutbyte om översynen av kommissionens riktlinjer för prövning av anmälningar av företagskoncentrationer. Enligt kommissionen kommer man att besluta och anta de nya riktlinjerna i slutet av 2026. Regeringen bedömer att den övergripande inriktningen i kommissionens utkast till riktlinjer och utkastet som helhet är väl avvägda och att kommissionen har försökt att uppnå en rimlig balans mellan traditionell konkurrensanalys och hänsyn till EU:s konkurrenskraft, innovationsförmåga och resiliens.

Regeringen ser positivt på att riktlinjerna tydliggör att även andra parametrar än pris, såsom skala, innovation, resiliens och långsiktiga dynamiska effekter, kan beaktas i koncentrationsprövningen när de speglar

hur konkurrensen faktiskt fungerar på dagens marknader och bidrar till effektivitetsvinster till nytta för konsumenterna.

Regeringen välkomnar att företag ges bättre möjligheter att tidigt presentera effektivitetsvinster, vilket kan ge ökat utrymme för företagen att lägga fram argument om skalfördelar och innovation. Samtidigt är det viktigt att dessa faktorer behandlas som konkurrensrelevanta faktorer inom ramen för kommissionens konkurrensanalys och inte uttrycks som fristående allmänpolitiska mål. Tydlighet i detta avseende är enligt regeringen avgörande för förutsägbarhet och rättssäkerhet för företagen och för att inte riskera en politisering av förfarandet.

Regeringen anser även att det kan finnas anledning till ytterligare analys av kommissionen av hur konkurrensfrämjande skala är tänkt att integreras i konkurrensanalysen. Regeringen stöder kommissionens syn att en väl fungerande konkurrens är grundläggande för att möta flera samhällsutmaningar. Därför är det enligt regeringen positivt att utkastet till riktlinjer inte ändrar det grundläggande syftet med konkurrenspolitiken eller behovet av en effektiv konkurrens utan i stället möjliggör en bredare analys.

Anf. 16 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi tycker att det här är en väl avvägd ståndpunkt, och vi håller med om att översynen behövs, inte minst ur innovationssynpunkt. Jag vill ändå lyfta frågan om hur regeringen ser på eventuella risker för att det här, när man till exempel kan väga in innovationsvinster på ett annat sätt, skulle kunna innebära att mycket stora techbolag också får enklare att köpa upp mindre europeiska AI-bolag och därmed kan stärka sin marknadsställning ytterligare.

Anf. 17 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Det här är själva pudelns kärna. Det här är den svåra avvägningen mellan att värna en europeisk marknad med tusen blommar som blommar och att klämmas i vad som de facto är ett handelsindustrikrig mellan andra stora aktörer, inte minst Kinas och USA:s väldigt offensiva sätt att navigera på världsmarknaden, där Europa riskerar att bli av med många av sina främsta möjliga aktörer.

Jag ser för svenskt näringslivs vidkommande en stor möjlighet med detta, eftersom det också skulle kunna möjliggöra för svenska aktörer att vara en del av den yttersta excellensen och verkligen vara de som från en europeisk marknad och med svensk bas kan slåss på den globala marknaden. Det finns dock en risk att vi blir av med flera mindre aktörer som man skulle vilja ge fler år att växa på marknaden. Vi vet inte med säkerhet exakt var den balanspunkten är.

Det här är en av de delar som vi såklart värnar. Sverige har under både blå och röda regeringar i olika former genom åren alltid försökt att värna om att inte bara ha jättebolag på den europeiska marknaden. Det här ser jag som en av de svåraste avvägningarna i detta.

Anf. 18 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi delar den bedömningen, men om jag formulerar det så här: Vad är viktigt att värna i de fortsatta förhandlingarna för att balansen ska vara väl avvägd och rimlig och för att risken ska minimeras i den mån den kan?

Anf. 19 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Det finns en hyfsat etablerad praxis redan i dag utifrån koncentrationsförordningen. Den har, får man väl ändå säga, lett till en hanterbar balans. Om man ligger kvar där är det, anser jag, en helt okej landningszon. Även här finns en diskussion kring översynen av riktlinjerna. Vi har pekat på att grunden för konkurrenstillsynen i stort, de ekonomiska principerna, och grunden för koncentrationsförordningen som helhet bibehålls och att vi fortfarande ska ha fungerande marknader. Vi ska inte byta ingång där. Det uppfattar jag i allt väsentligt har ett mycket brett stöd även bland medlemsstaterna.

Anf. 20 Politiskt sakkunnige GUSTAV FRITZON:

Det är viktigt att påpeka att det här är kommissionens initiativ för att inhämta synpunkter. Kommissionen har egen rätt att besluta om sina riktlinjer för hur den tillämpar den här förordningen. Medlemmarna erbjuder sina synpunkter, men det är inte någon traditionell förhandling.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Med det konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor.

Anf. 22 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Som framkom av den kommenterade dagordningen kommer flera övriga frågor att behandlas. En del av dessa finns även i skrift. Jag finns tillgänglig för frågor om någon önskar ställa sådana.

Anf. 23 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vi har en tidigare avvikande ståndpunkt som rör just den 28:e bolagsregimen och som vi skulle vilja följa upp. Vi förstår att det här är en informationspunkt, men jag vill ändå föra det till protokollet.

Om vi tittar i protokollet från rådsmötet den 28 maj verkar det bland medlemsländerna finnas en stor tveksamhet till det här förslaget. Jag skulle vilja fråga ministern: Anser regeringen att man i alla fall hittills, utifrån det senaste kompromissförslaget, har lyckats bevaka de invändningar som framfördes tidigare? Kan ministern, även om jag förstår att det inte ligger på hennes departement, säga något om huruvida det har varit en fortsatt dialog med parterna sedan i maj när man stämde av förslaget sist och vi fick information om det i EU-nämnden?

Anf. 24 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag har också en fråga om den 28:e bolagsrättsliga ordningen. När frågan har varit uppe tidigare i olika sammanhang har det varit lite svajigt. Statsministern har både sagt att det här är jättebra och instämt i den oro som bland annat jag har framfört. Jag skulle därför vilja veta hur den nuvarande övergångsregeringen ser på den 28:e ordningen i dag. Vi vet ju inte hur länge den här övergångsregeringen kommer att fortsätta.

2025/26:51
18 september

Anf. 25 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Ordförande! Jag är väl införstådd med de farhågor och synpunkter som har framförts av flera av partierna i EU-nämnden, inte minst kring det som rör förenligheten med arbetsrätt och fackliga rättigheter.

Precis som Aida Birinxhiku påpekade faller detta inte inom ramen för mitt och mitt departements ansvar. Vi återkommer med en skriftlig rapport till riksdagen efter Konkurrenskraftsrådet. Jag tror att ledamöterna är mer betjänta av att få en samlad kommentar om vad som har hänt sedan detta sist var uppe för diskussion. Vi välkomnar tydligt intentionen bakom detta, men vi ser att det finns flera delar som vi behöver ha koll på. Vi vill återkomma samlat i skrift om vad status är där.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen. Vi tackar också för deltagandet i dagens sammanträde i EU-nämnden. Vi önskar lycka till i rådet och trevlig helg när det blir dags.

§ 2 Allmänna frågor
Statssekreterare Christian Danielsson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 14 juli 2026
Återrapport från informellt ministermöte den 3–4 september 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 22 september 2026

2025/26:51
18 september

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vi har nu med oss statssekreterare Christian Danielsson med medarbetare. Hjärtligt välkomna!

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 28 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Låt mig först få presentera vår nye EU-chef; Carl Hartzell ersätter Eva Sjögren och trädde i tjänst i mitten av augusti.

När det gäller återrapportering höll allmänna rådet ett möte den 14 juli i Bryssel samt ett informellt möte den 3–4 september i Dublin. Statsrådet Rosencrantz företrädde Sverige vid mötet den 14 juli, och EU-chefen Carl Hartzell företrädde Sverige vid det informella mötet den 3–4 september.

Nämnden har tagit del av skriftlig återrapport från mötena. Jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen 2028–2034.

Anf. 30 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Förhandlingen om nästa fleråriga budgetram kommer att vara en följetong under hösten och stå på dagordningen vid samtliga möten i allmänna rådet. Målsättningen, som slogs fast av Europeiska rådet, är att stats- och regeringscheferna ska enas om en överenskommelse före årets slut. Det är en vällovlig ambition, men jag tror att det blir svårt.

Ur svenskt perspektiv är såväl budgetvolymen som Sveriges avgift fortfarande alldeles för höga. Vi har därför en lång väg kvar att gå.

Det cypriotiska ordförandeskapet presenterade i juni ett kompromissförslag med en så kallad förhandlingsbox med endast mindre förändringar jämfört med kommissionens ursprungliga förslag. Budgetvolymen föreslås uppgå till 1 730 miljarder euro i fasta priser. Det motsvarar 1,23 procent av EU:s bni. Jämfört med kommissionens förslag innebär det en minskning med knappt 2 procent.

Det är dock mer relevant att jämföra med den nuvarande budgetramen. Då innebär förslaget i stället en ökning av volymen med 42 procent. För Sveriges del skulle det kunna innebära att EU-avgiften ökar med omkring 70 procent.

Cyprioterna bibehöll i sitt förslag kommissionens utgiftsstruktur med fyra rubriker. Men moderniseringen, det vill säga det ökade fokuset på säkerhet, försvar och konkurrenskraft, urvattnades då neddragningarna

framför allt gjordes inom dessa områden medan exempelvis sammanhållningspolitiken i stort sett fredades.

Mot den bakgrunden var det cypriotiska förslaget helt otillräckligt ur svensk synvinkel. Det framförde EU-ministern vid mötet i allmänna rådet den 16 juni. Och samma budskap fördes därefter fram av statsministern vid Europeiska rådets möte två dagar senare.

Förhandlingarna går nu in i en ny och mer intensiv fas. Stats- och regeringscheferna i den budgetrestriktiva gruppen, som utöver Sverige består av Danmark, Finland, Nederländerna, Tyskland och Österrike, träffades den 27 augusti. Man enades om att budgeten behöver minskas med flera hundra miljarder euro. I det gemensamma uttalandet från mötet betonades också vikten av moderniserad utgiftsstruktur, respekt för rättsstatens principer och motstånd mot gemensam upplåning.

I denna grupp av likasinnade diskuterades också betydelsen av narrativet kring budgetförhandlingarna och behovet av att korrigera bilden av att vi skulle vara snåla. Det är vi inte. Vi är ansvarsfulla, realistiska och reforminriktade. Vi är nettobetalare till EU-budgeten och accepterar fullt ut att vara det även fortsättningsvis. Våra sex länder står tillsammans för mer än 40 procent av unionens budgetfinansiering. Därtill svarar vi för omkring 70 procent av stödet till Ukraina.

En fråga som har stått i centrum under september är förslaget om nya egna medel. Kommissionens förslag omfattar bland annat gränsjusteringsmekanismen CBAM, EU:s utsläppshandelssystem ETS, en elavfallsavgift som bestäms utifrån mängden icke insamlad elektronisk utrustning, 15 procent av intäkterna från harmoniserade punktskatter på tobak och en årlig avgift från företag i EU och i tredjeland med fast driftställe i EU med en nettoomsättning på över 100 miljoner euro.

Regeringens inställning till egna medel ligger fast. Vi ser inget principiellt behov av och är kritiska till nya egna medel. Den svenska EU-avgiften ska hållas nere på lång sikt. Därför verkar vi mot ändringar som försämrar Sveriges offentligfinansiella position.

Det förslag som nu ligger på bordet handlar inte om direkta transfereringar från enskilda svenska medborgare eller företag till EU. Däremot kommer den svenska statsbudgeten att påverkas via den svenska EU-avgiften. Det är värt att notera att Sverige kan komma att offentligfinansiellt vinna på nya egna medel genom en sänkt EU-avgift, eftersom vår betalningsandel i de flesta fall är relativt lägre än för den bni-baserade komponenten, som annars är den huvudsakliga finansiella källan. Endast företagsavgiften bedöms i dagsläget öka den svenska avgiften.

EU:s budget är ett viktigt verktyg för att möta dagens och morgondagens utmaningar. I en alltmer osäker omvärld, präglad av geopolitiska spänningar och krig i vårt närområde, behöver Europa investera mer i konkurrenskraft, säkerhet, försvar, innovation och kritisk infrastruktur. Men för det krävs prioriteringar. Vi kan inte fortsätta att lägga nya uppgifter ovanpå gamla utan att samtidigt våga ompröva befintliga utgifter.

Att modernisera EU-budgeten handlar därför inte om att göra mindre. Det handlar om att använda våra gemensamma resurser bättre, mer strategiskt och mer ansvarsfullt. Våra skattebetalare har rätt att förvänta sig just detta.

Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag skulle vilja ställa ett par tre frågor. Vi befinner oss nu i en situation med en övergångsregering. Kan statssekreteraren säga någonting om hur man tänker hantera den här förhandlingen utifrån det? Det är viktigt att svenska intressen ändå bevakas här.

Statssekreteraren sa det inte muntligen, men i den skriftliga ståndpunkt som vi har fått står det att nödvändiga korrigeringsmekanismer behöver förnyas. Ska det läsas som rabatten?

Jag har en tredje fråga till statssekreteraren. Om vi tittar på den ståndpunkt som finns i skriftlig form ser vi att regeringen ändå vidhåller den tidigare regeringens och regeringsunderlagets slagord, bokstavskombination eller vad man nu ska säga: kriget, konkurrenskraften, klimatet och kriminaliteten. Det är väl viktiga frågor i sak. Men är det verkligen rimligt att man som övergångsregering fortfarande går in med så pass tydligt politiserade slagord?

Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack för genomgången, statssekreteraren!

Jag har några frågor och några påpekanden. En fråga gäller bland annat hur Sverige förhandlar i EU. Jag tror att jag har ställt frågan förut. Det är stort fokus på avgiftens storlek, vilket gör att man kanske inte går in särskilt mycket i detalj på fördelningen av EU-budgeten utan bara tittar på EU:s inkomster och inte på utgifterna.

Jag upplevde att Sverige vid den förra förhandlingen var så fokuserat på rabatten och att få bort lånet att vi inte gick in så mycket i förhandlingar om själva budgeten. Jag upplever att också mitt eget parti då inte kritiserade de delar som vi borde ha kritiserat just eftersom vi också var så fokuserade på lånet och bidragen.

Min fråga är alltså hur Sverige är med och påverkar helheten.

Jag vill också nämna särskilt det som tas fram, och som vi i Vänsterpartiet har ställt oss bakom tidigare. I fråga om neddragningar på andra områden är det viktigt att det dras ned på rätt saker, som sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken. Vi vet att det finns länder i Europa där man har berikat sig. Korruption har gjort att man har använt sammanhållningspolitiken för att göra saker som kanske inte har kommit medborgarna utan snarare regeringschefen och hans vänner och släkt till del. Vi behöver se till att det blir rätt saker som det dras ned på, om man nu gör det, när det gäller sammanhållningspolitiken.

Detsamma gäller jordbrukspolitiken. Det är viktigt att vi håller i när det gäller miljöfrågorna, så att jordbruket ställer om i miljövänlig riktning. Man ska minska på rätt saker. Även där finns det stora jordägare som får bidrag som de kanske egentligen inte behöver.

Frågan är hur Sverige arbetar för att det ska bli rätt fokus när det gäller budgeten och inte bara fokus på en mindre budget.

Anf. 33 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Just det är nog en väldigt bra fråga. Det är oerhört viktigt att vi får ned budgeten. Det står vi alla bakom. Men när det gäller just processen behöver vi samtidigt titta på innehållet.

Jag har tidigare lyft upp att vi är oroliga för att jordbruksstödet kommer att urholkas och att vi vill att det ska vara ett ännu starkare fokus på

klimatet. Jag vet att regeringen brukar lyfta upp det, men vi vill att det betonas ytterligare. Hur kommer det in i processen?

Jag tycker också att det är bra att vi trots att vi har den budgetrestriktiva linjen, som verkligen är viktig, betonar just stödet till Ukraina och att det ändå får ligga lite utanför.

Anf. 34 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar för dragningen.

Vad gäller den här processen är det stort fokus på budgetens storlek snarare än på innehållet. Det är lätt att vara för tidig eller för sen med sina inspel i den här processen. Därför tänker jag att jag återupprepar Miljöpartiets ståndpunkt vid varje givet tillfälle.

Inramningen är att vi nu har passerat 1,5-gradersmålet. Detta kommer att bli väldigt dyrt. För varje år som vi skjuter upp åtgärderna för att hindra detta och för att klimatanpassa EU kommer det att bli en större och större nota som måste betalas. Det har vi sett bland annat under den här sommaren då en stor del av EU:s ekonomiska tillväxt, som regeringen brukar framhålla vikten av, faktiskt har eliminerats till följd av bränder och torka på grund av klimatkrisen.

Vi ser att vi i budgeten behöver få in och göra handling av de ord och konventioner som vi har skrivit under. Det gäller både Parisavtalet och Kunming-Montreal-avtalet, och vi behöver inte minst snarast fasa ut de fossila subventionerna.

Miljöpartiet är också oroliga över den gemensamma jordbrukspolitiken. Vi menar att vi behöver stötta alla markägare och lantbrukare som bidrar till att klimatanpassa och främja biologisk mångfald, djurvälstånd med mera snarare än att ge mest till dem som har mest.

Vi är också måna om att de så kallade Life-projekten, som har funnits och varit otroligt betydelsefulla för att bevara arter inom EU och för Sveriges del, får fortsätta. Vi tror på att ha program som blir lokala och på ett samarbete mellan olika aktörer på ganska lokal och regional nivå. Det kan göra stor skillnad där när hela EU och 27 medlemsländer går i samma riktning. Sådana strukturer behöver vi verkligen bevara.

Det handlar också om beredskap i form av klimatanpassning. Vi ser gärna att naturbaserade klimatlösningar kan lyftas fram som ett otroligt ekonomiskt effektivt sätt att stävja just klimatkrisens effekter.

Och givetvis måste stödet till Ukraina fortsätta.

Anf. 35 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

När det gäller förhandlingen under den period vi befinner oss i – på svenska heter det väl expeditonsministär, caretaker government – är det klart att det sätter begränsningar. Men när det gäller just frågan om MFF har vi tack och lov en väldigt väl förankrad position i riksdagen som ger ramen för hur förhandlingarna ska föras.

Förhandlingarna kommer att utvecklas allteftersom vi rör oss framåt. Då blir överläggningar, överläggningar och överläggningar utomordentligt viktiga. Det vore nämligen skadligt för Sverige att vi inte hörs i förhandlingarna under den här perioden. Vi ska vara aktiva. Men det gäller då att vi alla känner oss bekväma med det sätt som regeringen kommer att

hantera förhandlingarna på. Jag känner mig bekväm i detta som det ser ut just nu, givet hur välförankrade våra positioner är.

Då kommer jag till de fyra K:na. De har ju också varit välförankrade. Men i substansen är det detta vi förhandlar om. Vi talar om moderniseringen av budgeten, och nu är vi inne på innehållet. Vi vill se till att klimatfrågan och miljöfrågan avspeglas i resultatet, så att vi inte försämrar situationen när det gäller till exempel Life-programmet.

Vi är för att fasa ut subventionerna till fossila bränslen. Vi är också väldigt klara över att de program vi nu sätter upp och budgetens profil är sådana att det mål vi gemensamt satt upp, alltså 2040-målet, i möjligaste mån kan få stöd genom den nya budget som träder i kraft 2028.

Detta är alltså vad som gäller själva förhandlingen. Sedan har vi förhandlingen gällande substansprogrammen. Det pågår ju en förhandling om den så kallade boxen, som är vad jag nyss beskrev. Där handlar det mycket om pengar men också om strukturen på MFF som helhet.

Parallellt med detta pågår förhandlingar för de enskilda programmen. De är sammanlagt 16 till antalet. Vi har sagt att vi tycker att det är bra att man har dragit ned antalet program. Jag tror att de var 48 förut. Vi har också sagt att det är bra att man moderniserar hur programmen går gentemot varandra, så att det blir bättre samordning än hittills. Där kommer den substantiella förhandlingen om innehållet att vara. Där kommer vi att vara aktiva, på grundval av samma princip – alltså nära överläggningar under resans gång när vi rör oss framåt i de enskilda frågorna.

En knäckfråga i förhandlingen blir ju relationen mellan å ena sidan sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken och å andra sidan moderniseringen. I de övergripande resonemang som förs säger de som inte har samma uppfattning som vi när det gäller budgetens storlek att detta kommer att betyda att man måste dra ned på pelare 2, alltså moderniseringen. De tolkar det som att vi ska gå tillbaka till en budget som är ungefär som i dag. Detta är också en utmaning som vi måste möta. Vi måste vara på båda fronterna – både vad gäller moderniseringen och vad gäller att se till att budgetvolymen hålls på en nivå som är acceptabel.

Summa summarum: Vi fokuserar inte bara på rabatten och volymen utan också väldigt mycket på innehållet.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar då att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till nästa dagordningspunkt, som är punkt 4, Övriga frågor.

Anf. 37 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Herr ordförande! Under den här dagordningspunkten ska rådet få en presentation av ordförandeskapet om hur förhandlingsarbetet med de så kallade omnibuspaketen om förenkling fortskrider. Förenklingsarbetet förväntas vara en återkommande punkt på allmänna rådet under det irländska ordförandeskapet.

Stats- och regeringscheferna underströk vid Europeiska rådets möte i mars vikten av att fortsätta arbetet med regelförenkling för att stärka EU:s konkurrenskraft. Kommissionen har hittills presenterat tolv paket med

regelförenklingsförslag. De tre första paketen är redan slutförhandlade inom EU. I ytterligare tre av paketen har rådet nått en politisk trilogöverenskommelse med parlamentet, men omröstningar och viss teknisk granskning återstår. I rådet fortsätter arbetet med att enas om en allmän riktlinje för resterande sex paket.

Regeringen stöder det fortsatta arbetet med regelförenkling på EU-nivå, inklusive omnibusförhandlingarna. Det är viktigt att alla förslag bidrar till verklig regelförenkling för europeiska företag och därigenom stärker EU:s konkurrenskraft samtidigt som centrala policymål värnas.

Regeringens erfarenhet i arbetet med förenkling och bättre lagstiftning är att inte alla är lika ambitiösa som Sverige. Här måste man komma bort från det som annars lätt händer, nämligen att enskilda medlemsstater nationellt lägger på ytterligare element i sin implementering av lagstiftningen, så kallad gold plating. Det är något som inte leder till förenkling i EU.

Det är av stor vikt att ny EU-lagstiftning blir rätt redan från början, alltså det man på engelska kallar för "simplicity by design". Vi borde hitta ett sätt att uttrycka detta på svenska. Kanske "förenkling genom design"?

Kommissionens förslag måste skapas med enkelhet som utgångspunkt och med fokus på minskade administrativa bördor. Slutligen behöver alla medlemsstater i rådet och ledamöterna i Europaparlamentet se till att hålla uppe tempot i förenklingsarbetet. Alla tre institutionerna har ansvar att sträva efter bättre fungerande lagstiftning.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag föreslår "förenkling per utformning". Vem vet?

Anf. 39 AIDA BIRINXHIKU (S):

Vad gäller omnibuspaketen vill jag bara säga att vi har haft avvikande ståndpunkter sedan tidigare som vi skulle vilja följa upp eller i varje fall få förda till protokollet. Vi vill att arbetet ska syfta till reella regelförbättringar och ökad strömlinjeformning. Det får heller inte innebära minskade ambitioner i klimatomställningen eller försämrat skydd för arbetstagares rättigheter.

Anf. 40 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! För att förenkla även i EU-nämnden nöjer jag mig med att hänvisa till vår tidigare avvikande ståndpunkt, som handlar om att det är bra att förenkla regler men att det inte får gå ut över miljö och klimat eller arbetstagares rättigheter, bland annat.

Anf. 41 ANNA LASSES (C):

Jag vill i likhet med Socialdemokraterna få fört till protokollet att vi tidigare har anmält avvikande ståndpunkt när det gäller detta. Det ska vara enkelt, men klimatambitioner ska fortsätta att vara minst lika höga.

Här har jag en fråga. Hur ser regeringen på läget när det gäller omnibuspaketen just nu – riskerar man att fortsätta urgröpa klimatambitioner, eller hur upplevs detta?

Anf. 42 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Även vi från Miljöpartiet vill lyfta fram vår tidigare avvikande ståndpunkt. Vi är för att förenkla regler som kan göra det lättare och snabba på processer som tar oss närmare klimat- och miljömål med mera, men vi är starkt emot avregleringar som tar oss längre från dessa.

Anf. 43 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Regeringen delar uppfattningen att klimatmålen ska ligga fast. Det här handlar bara om förenkling. Men det är en viktig fråga. I förhandlingarna utgår vi alltså från denna ansats.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till rådsdagordningens punkt 5, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 15–16 oktober 2026: utkast till kommenterad dagordning.

Anf. 45 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Den 15–16 oktober träffas stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet. Vid allmänna rådets möte kommer utkastet till dagordningen för Europeiska rådet att behandlas.

Nämnden har tagit del av dagordningen. På den senaste preliminära dagordningen står Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, Mellan-östern, den fleråriga budgettrampen, säkerhet och försvar, utvidgning, migration och konkurrenskraft. Regeringen kan stödja dagordningen, och statsministern kommer att samråda med nämnden om svenska ståndpunkter för de olika dagordningspunkterna inför Europeiska rådet.

Då jag just har varit inne på MFF kommer jag inte att nämna den nu, men den kommer naturligtvis att bli en av de största frågorna på Europeiska rådets möte i oktober. Vi har fått ta del av den kommenterade dagordningen, där regeringens fullständiga ståndpunkter i de olika frågorna framgår. Även om det är flera veckor kvar till mötet i Europeiska rådet vill jag göra några nedslag i sak kopplat till våra positioner.

Jag tänker börja med Ukraina. Ni har säkert noterat att Ukraina inte ligger som första punkt på dagordningen, utan där ligger i stället konkurrenskraftsrubriken. Vi har tillsammans med flera likasinnade framfört att vi hade föredragit att lägga Ukraina som första punkt, såsom varit ordningen sedan den fullskaliga ryska invasionen 2022.

Jag vill här understryka att Ukrainapolitiken ligger fast. Det är vår viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska fråga. Konkurrenskraftsarbetet är givetvis centralt och grunden för att kunna fortsätta stödja Ukraina och möta andra utmaningar, men vi tycker att denna symboliska förändring är onödigt och skickar fel signaler.

Nu kommer jag till vad vi konkret arbetar med kopplat till Ukraina. Regeringen driver på för ett ökat starkt och långsiktigt stöd till Ukraina och för att EU ska öka trycket på Ryssland genom ytterligare sanktioner och andra åtgärder, däribland åtgärder mot energiexport och skuggflottan. Vi driver även på för att kunna använda de immobiliserade ryska tillgångarna till stöd för Ukraina samt för ansvarsutkrävande för de folkrättsöverträdelser och internationella brott som har begåtts under

Rysslands aggression mot Ukraina.

Det är också bra att Europeiska rådet ska diskutera situationen i Mellanöstern och hur EU kan bidra till deeskalering och till en lösning på konflikten mellan Iran och USA. Det är viktigt med en fortsatt diskussion om EU:s agerande med anledning av situationen i Gaza och utvecklingen på Västbanken samt de fortsatta stridigheterna i Libanon.

Som ni vet är det ofta svårt för EU:s medlemsstater att enas om en stark och tydlig Mellanösternpolitik. Detta stoppar inte oss från att driva på för deeskalering, humanitärt stöd till civila och press mot dem som tydligt bryter mot folkrätten.

Vidare står utvidgningen återigen på dagordningen för Europeiska rådet. Regeringen anser att utvidgningen är en strategisk investering i fred, säkerhet, stabilitet, demokrati och välbefinnande. Det är viktigt att utvidgningsprocessen är meritbaserad, och genomförandet av grundläggande reformer måste utgöra basen för fördjupat samarbete.

Regeringen driver på för att EU ska öppna samtliga förhandlingskluster för Ukraina och Moldavien så fort som möjligt, och regeringen stöder samtidigt Albaniens och Montenegros framsteg i riktning mot EU-inträde. Det är också viktigt att fortsätta att diskutera olika former av skyddsåtgärder i anslutningsfördragen.

Regeringen välkomnar att ledarna får tillfälle att diskutera migrationsfrågor. Inte minst sommarens händelser i den spanska exklaven Ceuta visar på migrationsfrågornas återkommande aktualitet. Regeringen fortsätter också att verka för en mycket restriktiv viseringspolitik gentemot ryska turistresenärer och personer med kopplingar till de ryska väpnade styrkorna.

Vad gäller säkerhet och försvar behöver vi fortsatt att diskutera hur vi kan stärka vår gemensamma europeiska försvarsberedskap mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget. Det är viktigt att Europa tar ett större ansvar för sin egen säkerhet samt att arbetet i EU är medlemsstatsdrivet och bidrar till det arbete som bedrivs inom Nato.

Avslutningsvis: Den geopolitiska och geoeconomiska osäkerheten ökar behovet av ett enat och handlingskraftigt EU, där stärkandet av EU:s konkurrenskraft måste fortsätta att prioriteras. Det är viktigt att slutsatserna från Europeiska rådet i mars i år och deklarationen One Europe, One Market – Ett Europa, en marknad – från april följs upp med konkreta åtgärder. Därtill är energiomställningen, med utfasning av fossila bränslen, viktig för såväl EU:s konkurrenskraft som energisäkerhet.

Utöver detta behöver vi också fortsätta att stärka EU:s ekonomiska säkerhet.

Anf. 46 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag har bara en kort fråga.

Detta kommer ju att tas upp i EU-nämnden ytterligare en gång inför allmänna rådet. Då kommer det ju att vara ny majoritet i EU-nämnden. Hur kommer då det hela att tas fram om vi har samma regering som i dag? Jag tror att det egentligen är samma fråga som Matilda Ernkrans ställde på förra punkten.

Anf. 47 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det är ju en expeditonsministär, med de begränsningar som det innebär.

I uppmarschen mot allmänna rådet blir överläggningar viktiga, och vi måste se till att ha en svensk position som regeringen kan företräda, med de begränsningar som expeditonsministären har. Detta måste också avspglas i arbetet i nämnden inför allmänna rådet.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 6, Lagstiftningsplanering: avsiktsförklaring.

Anf. 49 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Detta är en diskussionspunkt. I onsdags höll kommissionens ordförande sitt årliga återkommande tal i Europaparlamentet om tillståndet i Europeiska unionen. Kommissionen har därefter skickat sin avsiktsförklaring till rådets ordförande och Europaparlamentets talman.

Regeringen välkomnar att kommissionen fortsätter arbetet inom områden som är centrala för unionen. Särskilt viktigt är ett fortsatt enat och långsiktigt stöd till Ukraina samt att pressen på Ryssland upprätthålls. Samtidigt har regeringen välkomnat ett tydligt fokus på Ukraina i årets state of the union-tal, och det är positivt att det fortsatta stödet till Ukraina bekräftades i talet.

Regeringen ser också positivt på fortsatta insatser för att stärka EU:s konkurrenskraft genom handel, starkare inre marknad och regelförenkling. Därutöver är det angeläget att EU fortsatt prioriterar klimatomställningen och arbetet mot brottslighet.

Regeringen kommer att återkomma till riksdagen allteftersom de aviserade initiativen har presenterats.

Anf. 50 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag har egentligen bara en fråga. Bedömer statssekreteraren och regeringen att kommissionen kan tänkas vidta några åtgärder för minskade utsläpp, alltså inte bara klimatanpassning utan även utsläppsminskning? Med tanke på den rekordvarma sommar Europa har haft skulle vi ju verkligen behöva öka takten.

Anf. 51 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Det är ju von der Leyens tal som får vara riktkarl. Där talade hon om att det gällde både att motverka och att minska. Hon var väldigt tydlig med att klimatmålen ligger fast. Det tar vi fasta på och kommer att verka för i det fortsatta arbetet.

Jag kan inte säga något om vilka konkreta förslag det kan handla om. Vi har ju rätt många som ligger på bordet just nu som har anknytning till detta, inte minst ETS-förhandlingen.

2025/26:51
18 september

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar då att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 7, Den årliga rättsstatsdialogen: övergripande diskussion.

Anf. 53 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Under denna punkt ska ministrarna genomföra en horisontell diskussion där det övergripande läget på rättsstatsområdet i EU diskuteras. Diskussionen sker med utgångspunkt i 2026 års rättsstatsrapport från kommissionen, som publicerades den 17 juli.

Rättsstatsdialogen är ett viktigt grundinstrument i rådets arbete för att upprätthålla och stärka respekten för rättsstatens principer inom unionen. Sedan förra året deltar även kandidatländerna, vilket även gör dialogen till ett verktyg för att förankra rättsstatens principer utanför unionen. Jag återkommer till detta under nästa dagordningspunkt.

Vad gäller den här horisontella diskussionen välkomnar regeringen kontinuitet i upplägget för dialogen och att dialogen utgår från kommissionens rättsstatsrapport. Det är viktigt att alla EU:s medlemsstater deltar aktivt, och det är glädjande att Ungern och Polen ställer sig bakom processen.

I likhet med tidigare år fokuserar rapporten på rättsväsendets oberoende, korruptionsbekämpning, mediernas frihet och mångfald samt andra institutionella frågor som rör kontroller och motvikter. Liksom i förra årets rapport har kommissionen även lyft fram inre marknadsdimensionen av rättsstatens principer.

Kommissionen anger i årets rapport att 47 procent av de rekommendationer som medlemsstaterna fick 2025 har genomförts, fullt eller delvis, av medlemsstaterna.

Det är viktigt att rekommendationerna fortsätter implementeras. En stark tillämpning av rättsstatens principer är grundläggande för att skapa en ömsesidig tillit mellan EU:s medlemsstater och institutioner. Det är därför av stor vikt att vi fortsätter med dialogen och med de andra tillgängliga rättsstatsinstrumenten, inte minst de instrument som syftar till att villkora EU-medel, under EU:s nästa långtidsbudget.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag ser mig runt bordet och konstaterar att det verkar finnas stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa punkt är dagordningspunkt 8, Allmän utveckling av rättsstats-situationen i utvalda kandidatländer.

Anf. 55 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Rådet kommer liksom förra hösten att diskutera rättsstatsläget i fyra utvalda kandidatländer: Albanien, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien. Kommissionen beslutade inför 2024 års rapport att inkludera de kandidatländer som kommit en bit på vägen i sina anslutningsförhandlingar, och urvalet blev då dessa fyra. Syftet är att stötta ländernas reformarbete på detta centrala område.

I årets rapport bedömer kommissionen att de tre kandidatländerna Albanien, Montenegro och Nordmakedonien fortsätter att göra framsteg i

anpassningen till EU:s rättsstatsprinciper men att reformtakten och resultaten varierar. Samtidigt kvarstår betydande utmaningar. Kommissionen betonar att ett fortsatt starkt politiskt engagemang och en konsekvent tillämpning av reformerna är avgörande för ländernas fortsatta framsteg i EU:s anslutningsprocess.

I fråga om Serbien uppmärksammar kommissionen vissa mindre reformsteg men noterar samtidigt en negativ utveckling på en rad områden, inklusive vad gäller medie- och yttrandefrihet, ett ökat tryck från myndigheternas sida mot civilsamhällets organisationer samt korruptionsproblem.

Här vill jag nämna att vi alla har noterat den serbiska hanteringen av Ratko Mladićs begravning. Den svenska positionen är tydlig: EU:s värderingar är inte förhandlingsbara. Mladić har begått brott mot mänskligheten. Att glorifiera krigsförbrytelser har ingen plats inom EU. Regeringen välkomnar samtidigt att det finns serbiska oppositionsröster som tydligt kritiserar detta. Vi måste vara glasklara med vad vi förväntar oss från ett kandidatland.

Regeringen anser att respekt för rättsstatens principer utgör ett fundament för hela EU-samarbetet och därtill är av central betydelse för en trovärdig och meritbaserad utvidgningsprocess. Det är positivt att ytterligare uppmärksamhet ges åt detta genom att kommissionens rapport fortsatt inkluderar de kandidatländer som kommit en bit på vägen, men det måste utgöra ett komplement till och inte ersätta de villkor som ställs och de rekommendationer som ges inom ramen för den ordinarie anslutningsprocessen.

Regeringen avser att framhålla vikten av att kandidatländer driver reformarbetet framåt och ser positivt på att fler kandidatländer, i första hand Ukraina och Moldavien, inkluderas i kommande rapporter. Regeringen kommer i diskussionen att framhålla vikten av att kandidatländer på allvar tar sig an de utmaningar som återstår och driver reformarbetet framåt, bland annat när det gäller rättsväsendets oberoende, kampen mot korruption, mediefrihet och civilsamhällets möjligheter att verka.

Regeringen avser att uppmuntra fortsatta reformframsteg i Albanien och Montenegro, där kommissionen uppmärksammar att utvecklingen på flera områden går i rätt riktning. Regeringen avser att uppmana Nordmakedonien att intensifiera sitt reformarbete och avser även att uttrycka oro över att Serbien fortsätter att röra sig i fel riktning och inte vidtar tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med de brister som föreligger på rättsområdet.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då är vi framme vid dagordningspunkt 9, Övriga frågor.

Anf. 57 Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON:

Spanien presenterade under sitt ordförandeskap hösten 2023 ett förslag om att revidera förordning nummer 1 för att katalanska, baskiska och galiciska ska bli officiella språk och arbetsspråk för EU:s institutioner. Frågan togs upp för beslut vid allmänna rådets möte den 27 maj 2025, men

flera medlemsstater – inklusive Sverige – var inte redo att fatta beslut vid det tillfället.

Vid allmänna rådets möte den 18 juli 2025 presenterade Spanien ett reviderat förslag där det bland annat hade tillkommit en artikel för att förbinda Spanien att stå för alla kostnader som förslaget genererar. Rådets rättstjänsts bedömning var att förslaget inte var förenligt med fördragen. Det är Spanien som har begärt att förslaget återigen tas upp på allmänna rådet.

Regeringen har samma ståndpunkt som i juli 2025, det vill säga att regeringen är mycket tveksam till förslaget. Det finns behov av ytterligare rättsliga, finansiella och administrativa klargöranden, och förslaget skulle behöva diskuteras på arbetsgruppsnivå.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag ser inte heller här någon som engagerar sig i just denna mycket viktiga fråga. Vi tackar då så mycket för informationen.

Med det tackar vi också statssekreteraren med medarbetare för närvaro och deltagande vid dagens sammanträde med EU-nämnden. Vi önskar lycka till på rådet och trevlig helg när det blir dags.

Innehållsförteckning

2025/26:51
18 september

§ 1 Konkurrenskraftsfrågor: inre marknaden och industri.....1

Anf. 1	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2	Kanslichef JERKER STATTIN	1
Anf. 3	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	1
Anf. 5	ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 6	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	2
Anf. 7	REBECKA LE MOINE (MP).....	2
Anf. 8	AIDA BIRINXHIKU (S)	3
Anf. 9	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	3
Anf. 10	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	3
Anf. 11	REBECKA LE MOINE (MP).....	4
Anf. 12	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	4
Anf. 13	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	5
Anf. 14	ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 15	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	5
Anf. 16	AIDA BIRINXHIKU (S)	6
Anf. 17	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	6
Anf. 18	AIDA BIRINXHIKU (S)	6
Anf. 19	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	6
Anf. 20	Politiskt sakkunnige GUSTAV FRITZON	7
Anf. 21	ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 22	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	7
Anf. 23	AIDA BIRINXHIKU (S)	7
Anf. 24	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	7
Anf. 25	Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	7
Anf. 26	ORDFÖRANDEN.....	8

§ 2 Allmänna frågor.....9

Anf. 27	ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 28	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	9
Anf. 29	ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 30	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	9
Anf. 31	MATILDA ERNKRANS (S).....	11
Anf. 32	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	11
Anf. 33	ANNA LASSES (C).....	11
Anf. 34	REBECKA LE MOINE (MP).....	12
Anf. 35	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	12
Anf. 36	ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 37	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	13
Anf. 38	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 39	AIDA BIRINXHIKU (S)	14
Anf. 40	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	14

Anf. 41	ANNA LASSES (C).....	14
Anf. 42	REBECKA LE MOINE (MP).....	14
Anf. 43	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	15
Anf. 44	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 45	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	15
Anf. 46	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	16
Anf. 47	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	16
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 49	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	17
Anf. 50	ANNA LASSES (C).....	17
Anf. 51	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	17
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 53	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	18
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 55	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	18
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 57	Statssekreterare CHRISTIAN DANIELSSON	19
Anf. 58	ORDFÖRANDEN.....	20